

Şubat Ayı Tarama

1. Aşık Veysel, 1894 yılında Sivas'ın Şarkışla ilçesinde dünyaya geldi. Veysel'in iki kız kardeşi çiçek hastalığına yakalanarak yaşamını yitirdi. Veysel de bu hastalıktan gözlerini kaybetti. Babasının ona oyalanması için aldığı sazla başka ozanların türkülerini çalmaya başladı. Daha sonra kendi sözlerini yazıp söyledi. Kendisini bu konuda yetiştirip saz hocalığı yaptı. Eserlerinde yalın bir Türkçe kullanan Veysel, 1973 yılında hayatını kaybetti.

Bu parça aşağıdaki metin türlerinin hangisinden alınmıştır?

- A) Anı
B) Söyleşi
C) Biyografi
D) Otobiyografi

2. • Bildirme kipiyle çekimlenmiş fiiller vardır.
• Deyimlere yer verilmiştir.
• Günlük türünde yazılmış bir metinden alınmıştır.

Aşağıdaki metinlerden hangisinde bu özellikler bir arada kullanılmıştır?

- A) Kurumlarına, ürünlerine yabancı adlar koyanlar ana dillerinin bütünlüğünü hiç duymamış, yaşamamış kişilerdir. Bu kişilerin aykırı tutumlarının sonuçlarını "dil kirlenmesi" diye adlandırmak dile haksızlık olur.
B) Bugün Çağaloğlu'na inip öykü kitabı aldım birkaç tane. Hava yağmurluydu. Giderken köprünün tam ortasında yaygın, büyük bir kızılık gözümü aldı. Bu görüntü karşısında şoför de hayretler içinde kaldı.
C) Saat sekizde kalktım. Her günkü uyanışımdan iki üç saat geç. Bugün evdeyim. Çay demledim. Süt pişirdim. Jimnastik yaptım. Bir bardak sütü kahveyle içtim.
D) Soluk soluğaydı. Kulağını demir kapıya yanaştırdı, dinledi. Hiçbir kırıltı yoktu dışarıda. Ter içinde kalmıştı. Nicedir avuçlarında sıkığı yuvarlanmış kâğıt parçasığının ıslanıp yumuşadığını hissetti.

3. **Aşağıdaki metinlerden hangisi yay ayrıç içinde verilen türde yazılmamıştır?**

- A) Şiirin nasıl yazıldığı hakkında ne düşünüyorsunuz? Bence şiir, yalnızca dudaklardan çıkan kelimelerle değil, dudaklarda sönen kelimelerle de yazılır. Okuyucuyu alıp götüren şiirler sessizlikle dokunmuş olanlardır. Bana katılır mısınız bilmem ama şair kendisini dinleyebildiği müddetçe yazabilir şiiri. (Söyleşi)
B) Tarihi dokuyu hissetmek isteyenlerin uğrak mekânıdır Bursa. Osmanlı'nın başkentliğini yapmış bu şehirdeki camiler, hanlar, hamamlar tarihin canlı şahitleridir. Şehir merkezine gittiğimizde Ulu Cami bizi tüm ihtişamıyla karşıladı. (Gezi yazısı)
C) Kemal Sunal, 1944 yılında İstanbul'da doğdu. Vefa Lisesinden mezun oldu. Sanat hayatı, "Zoraki Tabip" adlı tiyatro oyunuyla başladı. 1973 yılında Ertem Eğilmez'in yönettiği bir filmle sinemaya adımını attı ve kalabalık kadrolu filmlerde rol almaya başladı. (Anı)
D) Canavar, her gece saat dokuzda konuşmak için Güzel'in yanına geliyordu. Güzel, gün geçtikçe Canavar'a alışmaya başlamış. Hatta geç kaldığında onu merak bile ediyordu. Derken Güzel, bir gün aynada babasının hasta olduğunu görmüş. Hemen Canavar'a, babasına bakmak için eve gitmek istediğini söylemiş. Canavar da ona izin vermiş ama tekrar yanına gelmesini istemiş. (Masal)

4. İzin verirseniz size ilkbahardan söz açmak istiyorum. Bahar sözünün kendine mahsus bir çekiciliği vardır. Yalnız tabiat için, kırlar için, çiçekler için, ağaçlar için değil; insanlar için de bir bahar, bir ilkbahar düşünülür. İnsanların genç olduğunu anlatmak için "ömrünün ilkbaharında" derler. Tabii o ömrün bir de sonbaharı vardır ki çiçeklenmenin sonunun geldiğini anlatmak için söylenmiştir.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Söyleşi
B) Biyografi
C) Anı
D) Günlük

5. Çantamı, istasyon kahvesine emanet ederek hemen yola çıktım. Güneş iyice yakmaya başlamadan ölü şehrin harabelerinde dolaşmak istiyordum. İzmir'e her gelişimde muhakkak bir kere uğradığım bu harabeler sanki seneden seneye daha da harap oluyor. Binlerce yıl önce, aralarında insanların yaşadığı mermerler bile kendilerini asırlarca bağrına basan, örtüp koruyan anlayışlı toprağın altından çıkarıldıklarına küsmüşçesine kararır kirleniyor.

Bu parçanın dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Deyimlere yer verilmiştir.
B) İkileme kullanılmıştır.
C) Anlatım üçüncü kişi ağızından yapılmıştır.
D) Kişileştirmeden yararlanılmıştır.

6.

Sakar meke, simsiyah bir kuştur. Çevresi sazlıklarla kaplı sığ göllerde yaşar. Zamanının çoğunu yüzerek geçirir. Beslenmek istediğinde bir kuğu edasıyla suyun altına dalar.

Ocak ayında gökyüzünün batı ufku üzerinde portakalı andıran bir cisim görünür. Bu, Güneş ve Ay'dan sonra en parlak gök cismi olan Venüs gezegenidir.

Bu metinlerin ortak yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karşılaştırmadan yararlanılması
B) Benzetme yapılması
C) Pekleştirilmiş sözcüğe yer verilmesi
D) İkileme kullanılması

7. (I) Bazı kuşlar hayal edebileceğimizden daha fazla uçuyor. (II) 10 bin kilometreden fazla yani gezegenimizin çevresinin dörtte biri kadar uçanlar var. (III) Çoğu göçmen kuş için göç etmek demek, bir ülkeden başka bir ülkeye değil, bir kıtadan başka bir kıtaya gitmek demek. (IV) Ne yazık ki bu uzun ve zorlu yolculuk sırasında göçmen kuşların bir bölümü de ölmektedir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede karşılaştırma yapılmıştır.
B) II. cümlede sayısal verilere yer verilmiştir.
C) III. cümlede amaç-sonuç ilişkisi söz konusudur.
D) IV. cümlede üzüme anlamı vardır.

8. I. adım adım gerçekleşen
II. insanın öz güven kazanması
III. yavaş bir süreçtir
IV. ve kendini gerçekleştirme

Numaralanmış sözler anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan üçüncü olur?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

9. Romanlarını akıcı bir dille yazdığı için okuyucularının sayısı gittikçe artıyor.

Bu cümledeki anlam ilişkisinin özdeşi aşağıdakilerden hangisinde vardır?

- A) Hikâyelerimi her zaman sessiz bir ortamda oluştururum.
B) İşleri iyi giderse önümüzdeki yaz arabayı yenileyecekmiş.
C) Şampiyon olabilmek için takıma yeni oyuncular aldılar.
D) Havaların ısınmasıyla su tüketimi iki katına çıktı.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde fiili miktar yönünden etkileyen bir zarf kullanılmamıştır?

- A) Sinemada izlediğimiz son filmi pek beğendik.
B) Bugün karşılaştığım ilkokul arkadaşım epey değişmiş.
C) Biraz iyileşirsem hemen işe başlayacağım.
D) Barajlardaki su miktarı her geçen gün azalıyor.

11. Ben otuz yıldır deneme yazıyorum. Onlarca deneme kitabım var. Ancak bana "Deneme nedir?" diye soranlara hâlâ zorlukla cevap verebiliyorum. Daha üç beş deneme yazmış genç yazarlar ise bu soruyu hemen cevaplayıveriyor. Oysa onların bu soruyu cevaplamaları için daha kırk fırın ekmek yemeleri gerekir.

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nitelikli yazılar ortaya koymak
B) Özgün denemelere imza atmak
C) Dili özenle kullanmak
D) Daha fazla tecrübe edinmek

12. Parmağına ufacak bir iğne batsa fenalık geçirir, azıcık işi olsa dünyalar kadar işi varmış gibi telaşa kapılırdı. Her duyguyu abartarak yaşaması etrafındakileri çok şaşırtırdı.

Bu parçada sözü edilen kişi aşağıdaki deyimlerden hangisiyle nitelendirilebilir?

- A) Kılı kırk yaran
B) Zeytinyağı gibi üste çıkan
C) Pireyi deve yapan
D) Burnundan kıl aldirmayan

13. Yaşlılık döneminde zihin etkinliği önemli ölçüde azalır. Bu azalma özellikle hafıza ve dikkat yeteneklerinde görülür. Yaşlıların - - - - hatıralar en eski hatıralardır. Hatta gençlik hatıraları, çoğu zaman bilinç alanlarının tümünü kaplar. Bundan ötürü yaşlılıkta - - - -, yaşlılık öncesi devresine oranla daha güçtür.

Bu parçada boş bırakılan yerleri anlam bakımından en uygun biçimde tamamlayan söz grupları aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) en sevdiği - sevdikleri bir iş bulmak
B) dikkat ettiği - bir şeyleri unutmak
C) en uzun sakladığı - yeni bilgi edinmek
D) özlem duyduğu - ön yargılı olmak

14. Fiiller yapı bakımından basit, türemiş ve birleşik fiiller olmak üzere üçe ayrılır. Yapım eki almamış fiillere "basit fiil", yapım eki almış fiillere "türemiş fiil", en az iki sözcük gün bir araya gelmesiyle oluşan fiillere "birleşik fiil" denir

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yer alması fiil, yapısı bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Şair, şiirlerini genellikle yalnızken yazıyormuş.
B) Bahçedeki kayısı ağaçlarının yaprakları sarardı.
C) Memlekete vardığında sık sık mektup yolla.
D) Ağır sözlerinden dolayı ona çok kırıldım.

15. Genellikle ad soylu bir sözcükle bir fiilin kalıplaşmış anlamca kaynaşmasıyla oluşan birleşik fiillere anlamca kaynaşmış birleşik fiil denir. Bu fiillerde sözcüklerden biri ya da birden fazlası mecaz anlam kazanır. Deyimler, anlamca kaynaşmış birleşik fiillerdir.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerin hangisinde anlamca kaynaşmış birleşik fiil yoktur?

- A) Çöp varilinin yanından geçerken burnunun direği kırıldı.
B) Son günlerde yaşadığı olaylar onun huzurunu kaçırdı.
C) Annesi, bu kitabı hazırlarken ince eleyip sık dokumuştur.
D) Bazen uygulamak zor gelse de bu kurallar insanı mutlu eder.

16. Birleşik fiiller en az iki sözcüğün bir araya gelmesiyle oluşur. Oluşumu bakımından üçe ayrılır: Kurallı birleşik fiiller, yardımcı fiille kurulan birleşik fiiller ve anlamca kaynaşmış birleşik fiiller.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik fiil, oluşumu bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Bir anda onu üzen bütün dertlerden kurtulduğunu zannetti.
B) Uzun zamandır üzerinde çalıştığı raporu bitirebilmişti.
C) Kapıya yaklaştım, zile basacaktım ki kapı açılıverdi.
D) Ani bir komutla dondurulmuşçasına öylece kalakaldılar.

17. Fiilin bir kipe göre çekimlenip anlam olarak başka bir kipi kastetmesine fiilde anlam kayması denir. Örneğin "Fatih Sultan Mehmet, İstanbul kuşatmasının hazırlıklarına 1451 yılında başlar." cümlesinde fiil (başlar), biçim olarak geniş zamanla çekimlenmiştir. Ancak fiil geçmişte yapıldığı ve yapılanlar başkasından öğrenildiği için anlam olarak öğrenilen geçmiş zaman kastedilmiştir.

Buna göre anlam kayması bulunan aşağıdaki altı çizili fiillerden hangisinin kastedtiği anlam yanlış açıklanmıştır?

	Biçim	Anlam
A) Her akşam buraya uğrayıp bir fincan kahve <u>ıçıyor</u> .	Şimdiki Zaman	Geniş Zaman
B) İşe yetişmek istiyorsan sabah erkenden <u>kalkacaksın</u> .	Gelecek Zaman	Emir Kipi
C) Keloğlan bir gün istemeden de olsa annesini çok <u>üzer</u> .	Geniş Zaman	Şimdiki Zaman
D) Çocuk, köpeği görünce bir çığlık <u>atmasın</u> mı!	Emir kipi	Görülen geçmiş zaman

18. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili fiillerin zamanları ile ilgili yay ayrıç içinde verilen açıklama yanlıştır?

- A) Son romanını mayıs ayında yayımladı. (Eylem geçmişte yapılmıştır.)
 B) Akşamları haber programı izlemeyi çok sever. (Eylem söylendiği anda yapılmaktadır.)
 C) Yarın sahil yolunda bisiklet yarışına katılacak. (Eylem henüz gerçekleşmemiştir.)
 D) Dün akşam ilkokul arkadaşını ziyaret etmiş. (Eylem başkasından duyulmuştur.)

19. Bir okulda resim, müzik, bilgisayar ve yazarlık ve yazma becerileri dersinden egzersiz açılacaktır. Resim ve müzik egzersizine 5. ve 6. sınıflar, bilgisayar ve yazarlık egzersizine 7 ve 8. sınıflar katılabilecektir.

Kursa, katılacak öğrencilerden Hakan, Mesut, Fatih, Aylin, Gökçe, Ozan ve Ayşe ile ilgili bilinenler şunlardır:

- ✚ Hakan ve Mesut aynı egzersize kaydolmuştur.
- ✚ Fatih ile Mesut aynı egzersize gitmemektedir.
- ✚ Aylin ile Ozan aynı sınıfa gitmektedir ancak farklı egzersize kayıt olmuşturlardır.
- ✚ Gökçe, Fatih'le birlikte müzik egzersizine gitmektedir.
- ✚ Aylin 7. sınıfa gitmektedir.
- ✚ Hakan bilgisayar kursuna sınıfı tutmadığı için kayıt olamamıştır.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi kesinlikle söylenemez?

- A) Ozan bilgisayar kursuna katılmıştır.
 B) Ayşe resim kursuna katılmıştır.
 C) Hakan müzik katılmıştır.
 D) Hakan ile Gökçe farklı egzersizlere katılmıştır.

20. Bugün Türkiye'de yüzlerce televizyon kanalı var. Bu kanallarda her gün pek çok program yayımlanıyor. Ancak çocukların gelişimine katkıda bulunacak programlar yok denecek kadar az. Bu konuya dikkat edilmiyor ne yazık ki! Oysa geleceğin mimarı olan çocukların gelişimine katkı sağlayacak, onların zihinlerini geliştirecek özel programlar hazırlanmalı. Bu, bence Türk televizyonlarının önemli bir eksiği.

Bu parçaya göre Türk televizyonlarının eleştirilme nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çocuklara yönelik programların zararlı içerik taşıması
 B) Çok farklı çocuk programlarının yayımlanması
 C) Çocukların gelişimine yönelik programların az olması
 D) İnsan zihnine zarar veren programlara yer verilmesi